

Monumentnummer*: 531343

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 31 oktober 2014
Kadaster deel/nr 82727/1

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Weesp Amsterdam Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Weesp Fort Uitermeer

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Weesp G 649

*Omschrijving***

Cluster 4. Restant bomvrije kanonremise.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

RESTANT van een BOMVRIJE KANONREMISE als gebouwd onderdeel van het Fort Uitermeer. Fort Uitermeer kent verschillende bouwperiodes van de 17de tot en met de 20ste eeuw, waaruit enkele bouwwerken resteren. De bomvrije remise kwam in 1885 tot stand, toen het fort met een aantal bomvrije gebouwen werd versterkt. De remise diende voor het stallen van geschut en de legering van een klein aantal manschappen. In oorsprong was de remise aangeaard en gold naar de toenmalige maatstaven als bomvrij. Verzwaring van metselwerk, toepassing van schokabsorberende metselsystemen (onder meer door middel van bogen), flauwe hellingshoeken en gebogen of juist puntige vormen, gebruik van beton - en later van gewapend beton - in steeds zwaardere uitvoering, was een van de manieren om de vestingwerken bestand te houden tegen toenemende aanvalskracht. Bovendien was het aanbrengen van aarddekkingen een goed middel gebleken om de energie te absorberen of te dempen. Dit is de reden waarom vele gemetselde of betonnen werken van een aardlaag of een frontbescherming van zand of aarde zijn voorzien. Afhankelijk van de periode van ontstaan - en daarmee van de te verwachten inslagkracht van projectielen - werd van 'bomvrije gebouwen' gesproken, wanneer ze

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

werden geacht bestand te zijn tegen een van tevoren gedefinieerd aantal inslagen van zwaar kaliber. Door de uitvinding van de brisantgranaat in 1885 was hier van een bomvrije situatie direct al geen sprake meer en konden gebouwen van dit type reeds als verouderd worden beschouwd.

Rond 1954-1955, toen Fort Uitermeer door het ministerie van Defensie in gebruik werd genomen ten behoeve van munitieopslag, is het gehele terrein geëgaliseerd en ontdaan van alle aardwerken, inclusief die bovenop de gebouwen. Bij de restauratie en consolidatie van Fort Uitermeer, in de jaren 2003-2006, is de kanonremise geconsolideerd en zijn onder meer nieuwe deuren (naar oorspronkelijk model) aangebracht. Een uitbouw aan de achterzijde, waarin zich de privaten bevonden, is verwijderd. De aarddekking is gedeeltelijk teruggebracht. De remise is nu een slaap- en overwinteringsplaats voor vleermuizen.

Omschrijving

Geconsolideerd RESTANT van een BOMVRIJE KANONREMISE uit 1885, zuidoostelijk op het forteiland gelegen. Het is een nagenoeg rechthoekig bakstenen gebouw van één bouwlaag, deels voorzien van een kelder, oorspronkelijk dienende als waterreservoir. Het gebouw was oorspronkelijk aangeaard aan de frontzijde. De keelzijde was ongedekt en is van links naar rechts voorzien van drie enkelvoudige deuren en twee dubbele opgeklampte deuren, allemaal voorzien van driedubbele ontlastingsbogen. De enkelvoudige deuren werden in oorsprong door vensters met luiken geflankeerd, maar deze zijn dicht gemetseld. Achter de dubbele deuren stonden de kanonnen en het overig geschut gestald, achter de overige waren ruimten voor manschappen. In het interieur bevinden zich diverse, van segmentboogvormige gewelven voorziene ruimtes met dikke baksteenmuren (bomvrij). Het gebouw is bij de recente consolidatie deels aangeaard en deels van een betonnen dak voorzien.

Waardering

Het RESTANT van de BOMVRIJE KANONREMISE is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is aangelegd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het betreft het hier een onderdeel uit de periode 1871-1886 dat een voorbeeld is van een bomvrij bouwwerk uit 1885.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* Het onderdeel is een voorbeeld van een gebouw uit de bouwperiode 1871-1886 toen aan veel forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zogenoemde bomvrije gebouwen werden toegevoegd met toepassing van vergelijkbare bouwmaterialen, indeling en detaillering. Het gebouw resteert als enig onderdeel van de bouwactiviteiten die in 1885 op Fort Uitermeer plaatsvonden.

* Het onderdeel is matig gaaf bewaard omdat het na opzettelijke ontmanteling als (geconsolideerd) restant herkenbaar bleef als kanonremise en manschappenverblijf.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie